

Lontje steeds korter: intimidatie en bedreiging van raadsleden in Oost-Nederland nemen toe

Bron: De Gelderlander
6 juli 2024

De intimidaties en bedreigingen van gemeenteraadsleden nemen toe, blijkt uit onderzoek van *de Stentor*, *de Twentsche Courant Tubantia* en *de Gelderlander*. Zo'n tweeduizend raadsleden in het gebied van de drie kranten ontvingen een enquête over het onderwerp.

Van de 2003 raadsleden hebben 264 de vragenlijst ingevuld. 96 daarvan zeggen zich weleens geïntimideerd of bedreigd te hebben gevoeld. Dat is ongeveer 36 procent van de ingevulde vragenlijsten. Het is een stijging ten opzichte van een vergelijkbaar onderzoek uit 2022, wat door de NOS en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden werd uitgevoerd. Daaruit bleek dat 15 procent van de raadsleden te maken had met bedreigingen.

Ruim 8000 raadsleden hebben in 2022 de enquête gekregen. Daarvan hebben 1600 'm ingevuld. Verschil met het onderzoek dat onder andere deze krant heeft uitgevoerd, is dat het een landelijk en niet een regionaal onderzoek was.

Te persoonlijk

Henk Bouwmans, directeur van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, heeft wel een mogelijke verklaring voor de recente stijging in het aantal bedreigingen en intimidaties. "De afgelopen twee jaar zijn asiel en stikstof een enorm groot dossier. Dat zijn gevoelige dossiers. Er zijn meer mensen die uitlopende meningen hebben en dat ook uitspreken. Zowel tegen de raadsleden als andere politici. Ze maken het heel persoonlijk en ze komen in de privésfeer, terwijl het daar niet om draait binnen de politiek. Dat schrikt raadsleden af. Zeker als het hun gezin of familie raakt."

Dat laatste was voor Edese politici eerder dit jaar ook het geval. Na een debat over de wolf - nog zo'n heikel thema - kreeg een deel van de Edese raad een anonieme brief waarin de raadsleden met de dood werden bedreigd. Hun familie zou hetzelfde lot ondergaan.

Toetsenbordriders

Veel bedreigingen komen bij de raadsleden binnen via sociale media. Het is niet alleen een middel om mooie ervaringen mee te delen. 'Toetsenbordriders' zoals ze vaak worden genoemd, delen ook hun negativiteit. Meer dan velen lief is wordt digitaal zwart op wit gezet.

'Mensen hebben tegenwoordig meteen een oordeel en spuien dat zonder na te denken op sociale media', vult een raadslid uit Bronckhorst in. Een ander veel voorkomend antwoord is dat de samenleving verhardt, niet alleen het politieke debat. Er is gebrek aan inlevingsvermogen en lontjes worden korter.

In het donker

Bedreigingen lijken dus vaker voor te komen, maar dat betekent niet dat ze de norm moeten worden. "Eerder dachten mensen bij vijftien slechte berichtjes op een dag, dit hoort erbij. Nu is dat niet meer zo. Ze zijn het anders gaan beoordelen", vertelt Marcel Boogers, bijzonder hoogleraar democratie aan de Universiteit Utrecht.

Dat intimidaties en bedreigingen abnormaal zijn, moet worden genormaliseerd. Dat kan volgens hem maar op één manier. "Het moet in de gemeenteraad besproken worden. Raadsleden weten vaak niet eens van elkaar wat er speelt. Als ze dat aan elkaar vertellen, gaan ze het iets minder gewoon vinden."

Bovendien zijn er organisaties zoals Netwerk Weerbaar Bestuur, onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het is een instantie die bestuurders, zoals de naam al zegt, weerbaarder willen maken. Dit doen ze door bijvoorbeeld voorlichtingen en cursussen te geven, en ook door ondersteuning en nazorg te bieden in het geval van intimidaties en bedreigingen.

Minder openbaar

De bedreigingen en intimidaties leiden ertoe dat steeds meer gemeenten de beschikbare informatie op hun websites terugschroeven. Daar waar vroeger adressen, telefoonnummers en e-mails zichtbaar waren, tonen gemeenten vaker alleen nog een naam en foto.

Dat is niet de enige genomen maatregel. De Fractie GroenLinks van de gemeente Berkelland heeft de Facebookpagina offline gehaald. Bij vergaderingen in Hardenberg is er sinds enkele jaren een beveiliging aanwezig in de raadszaal.

Oekraïense vluchtelingen

Die maatregel is genomen na de hoogoplopende emoties ten tijde van de discussie over opvang van Oekraïense vluchtelingen in het dorp Schuinesloot. "De burgemeester is toen verbaal bedreigd", zegt het Hardenbergse ChristenUnie-raadslid Gineke Peltjes. De beveiliging houdt nog steeds een oogje in het zeil bij raadsvergaderingen. Tot dusver heeft hij niet hoeven ingrijpen. Toch is Peltjes blij dat de gemeente voorzorgsmaatregelen treft. "Bij sommige onderwerpen kan het publiek intimiderend overkomen."

Sandra Timmer van de lokale partij Harderwijk Anders weet het zeker: zij legt haar functie meteen neer als zij zelf of een familielid een dreigement ontvangt. "Dit werk doe je vanuit betrokkenheid, met heel je hart. Dreigementen zijn voor mij de grens. Als dat gebeurt, dan houdt het op."